

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes Juridico-Theologicæ De Jure, & Justitia

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum ; [Graz], 1714

Articulus III. An usus rerum, quæ unico usu consumuntur sit separabilis à dominio?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40013

trimonium: ubi dicitur filijs (subintellige spurij) secundum quod eis suppetunt facultates necessariae subministrant.

Ad fundamentum oppositæ sententiæ negatur, quod ex mera commiseratione, & naturæ exigentia, sed secundum hanc fraternâ aut paternâ dignitate spectatâ ali debent sorores etiam spurix, aut filix conformiter dictis n. 105.

Sed quid de dote? an beneficiati possint, debeantque dotare sorores, aut filias spurias, sicut teneantur alere. Negat Fagund. n. 2. cum Parnormit in Cap. *pervenit de arbitris n. 1. & 5.* nec obligatio alendi potest transferri ad dotandum, facilius enim est dietim alere,

quam vice unâ dotem assignare. Communior affirmat, quia *L. ad plures 13. §. fin. ff. de administratione tutela generaliter* disponitur, ut fratres dotent sorores, ergo non est, quod clerici excludantur, & in *citato cap. pervenit*, quidam clericus cogitur ad talem dotem, & ita docet hanc sententiam etiam Azor p. 2. *L. 2. c. 40. q. 7.*

Resp. Spectato jure videtur probabilior negativa quoad debitum, posse autem dotare constat ex secunda sequela n. 68. ad Primum affirmative Responderetur Clericos non subjacere dispositioni juris civilis. Ad secundum dico cogi eum propter antecedenter promissam dotem, ut constat ex contextu.

ARTICVLVS TERTIVS.

An usus rerum, quæ unico usu consumuntur, sit Separabilis à Dominio?

§. I.

Quid & quotuplex sit usus, & elucidatur Controversia.

127. **N**Ota Primò: res quibus utimur aliæ non consumuntur unico usu, ut domus vestis &c., aliæ verò consumuntur, ut vinum panis &c. Ad hoc genus spectat etiam usus primarius pecuniæ, est enim primario instituta, ut commutetur pro alijs rebus, sicquæ unico usu consumitur non in entitate sua sed in dominio.

Controversia non est de usu primi generis, quia in ijs facile concipitur usus à Dominio distinctus, se de usu secundi generis.

Nota secundò usum dividi in usum juris, & usum facti: usus juris rerum unco usu non consumptibilium rectè definitur cum communi Theologorum & Juri.

Juristarum, quod sit jus utendi tantam re alienâ ipsius Substantia: Sic habens usum juris in hortum potest in eo ambulare, fructus ad suam familiâque usum usurpare, quantum in annum sufficit, secus distrabere, aut aliter alienare: hic patet differentia usuarii ab usufructuario, quod hic habeat rem non solum ad usum proprium, sed etiam possit alteri locare, fructus vendere &c. nihil horum potest usuarius, in eo tamen hic differt à depositario, quod hic sic utatur deposito teneatur & usus aestimationem.

Usum juris rei alienæ unico usu consumptibilis est legitima potestas ex jure proprietatis manans ad utendum simpliciter re alienâ, ejusmodi usus juris est inseparabilis à Dominio saltem imperfecto, eo quod Dominus directus illum concedens nequeat pro libitu revocare vel irritare, & sic vera est communis Sententia cum Less. lib. 2. c. 3. dub. 8. Lug. de Justitia Disput. 2. Sect. 3. quod habens usum facti irrevocabilem habeat hoc ipso usum juris, & Dominium.

Usum facti est ipsum factum, ad quod se extendit usus juris E. g. equitatio; ad hanc enim se extendit jus conducentis equum. Est duplex: nudus, & non nudus; hic est vestitus, vel usus juris proximè definiti, vel potestate, seu licentia se extendente ad talem facti usum; hoc modo usus facti semper est licitus: nudus verò usus facti est destitutus tum dicto jure, tum licentiâ utendi, qualem habet fur utendo alieno equo, aut cibaria furtiva absumentes, quare hic usus est semper illicitus. Ex his.

Sequitur primò, quod usus juris, & usus fructus à jure definitus non sit

usus, & usufructus in actu secundo, id est, ipse actus secundus utendi, & fruendi sed in actu primo, id est, jus utendi & fruendi re alienâ.

Sequitur secundo Controversiam præsentem non esse de usu irrevocabili facti, sed revocabili, sive dependente à voluntate concedentis, ita ut sine ulla usuarii injuria quovis momento possit revocari, qualem usum habent omnes Religiosi etiam Minores circa utensibilia sibi concessa E. g. libros &c. jus enim utendi similibus non conceditur sine revocabilitate ad nutum. Verum nec de isto usu rerum utpote unico usu non consumptibilem hic controversatur.

128. Controversia ergo est de usu facti in rebus unico usu consumptibilibus, an sit à dominio etiam imperfecto separabilis etiam in Communi, & an defacto separaretur. Hac lis olim ingentes excitavit turbas in Ecclesia post Joannem 22. Pontificem. Ut radix & occasio tumultuum ex fundamento sciatur.

Sciendum est, quod affirmativam Sententiam ante Joannem 22. asseruerit Nicolaus tertius Cap. exijt, qui Seminatus. de V. S. in 6. eamque promovit Clemens Quintus clementina I. Exivi de Paradiso, cum suis antecessor. Innocent. Quarto. Alex. Quarto. Gregor. Nono.

Post hos negativam mordicus secutus est Joannes 22. vir Doctissimus in Extravagant. ad Conditorum Canonum. de V. S. in 6. & in altera: quia quorundam eodem, existimans Chymericum esse Dominium distinctum ab usu rerum unico usu consumptibilem. Si tamen aliquod dominium esset penes se aut sedem Apostolicam distinctum ab usu rerum, quibus Fratres Minores utuntur

tur, illud ex tunc declarat à se, & se de Apostolica abdicari.

Præterea Nicolaus in citato Cap. *exiit* definiit, Christum aliquando habuisse perfectissimam paupertatem absque omni proprietate in communi & particulari, eamque verbo & exemplo docuisse: Hinc aliqui Magistri S. Scripturæ verbo, & calamo sunt nisi probare, quod altissima paupertas sit conformis vitæ Christi & Apostolorum nihil proprium habentium, sed simplicem usum facti, & quod in hac paupertate Fratres Minores sint fundati.

Econtra Joannes 22. in *Extravag. cum inter non nullos*, declarat. hæreticam esse assertionem Christum nunquam in terris habuisse proprium, nec in communi, nec in speciali.

Hanc Joannis definitionem multi præve intelligentes arbitrati sunt, quod sit opposita definitioni Nicolai. Ob hanc discordantiam apparentem multi dicti Fratricelli damnantes Joannem 22. propter præfatas Extravagantes velut hæreticum dicebant, & quod ab eo tempore nullus fuerit verus Pontifex, malueruntque potius comburi, quam ab errore suo rescipiscere. Ut horum insania sit perspicua, pateatque evidenter hos duos Pontifices opposita non definiisse.

129. Tria distinguenda sunt puncta à Nicolao tertio & Joanne 22. tractata. Primum est, an Christus verbo, & exemplo docuerit eam paupertatem, quæ in rebus unico usu consumptibilibus separatim habeat usum à Dominio. Secundum, an in iisdem sit separabilis usus à Dominio. Tertio an paupertas removens à se omne dominium contenta solo usu facti sit meritoria, & Sancta.

Circa primum meritò definiit Joannes Christum aliquando habuisse usum, & dominium saltem in communi, nam Joannis 12. dicitur de Juda Apostolici Collegij procuratore, *quod loculos habens ea, qua mittebantur, portabat*, quorum scilicet dominium erat penes Collegium: & quia aliqua sibi inde assumbat teste scriptura, fur erat. Hanc eandem Christi, & Apostolorum paupertatem propter allegatum Joannis Testimonium asseruit Nicolaus, ac insuper præmisit definitionem quod Christus aliquando sit professus perfectissimam paupertatem omni dominio destitutam in communi & in particulari ex illo *Matth. 23. Filius hominis non habet, ubi caput suum inclinet.*

Christus itaque secundum definitionem Nicolai professus est duplex genus paupertatis diversis temporibus; aliquando rigidissimam in exemplum perfectorum; aliquando in persona infirmorum minus rigidam, nempe quando legitur habuisse loculos nam sic *JESVS CHRIVS*, inquit, Nicolaus §. *Ceterorum vero vers. nec his quisquam, cujus perfecta opera in suis actibus viam perfectionis exercuit, quod interdum infirmorum imperfectionibus condescendens & viam perfectionis extolleret, & infirmas imperfectorum semitas non damnaret.*

Quare nulla est contradictio inter utranque definitionem sed ambae sunt verae; Joannes enim non definiit, quod Christus semper, sed aliquando habuerit loculos, seu proprium, nec Nicolaus definiit Christum nunquam habuisse proprium, sed habuisse aliquando: nulla est autem contradictio Christum aliquando habuisse

habuisse, aliquando non habuisse proprium.

Circa secundum punctum Joannes negavit Dominium separabile esse ab usu, affirmavit Nicolaus

Circa tertium Nicolaus affirmat eam paupertatem esse meritoriam, & Sanctam: negat Joannes: verum neuter Pontifex ullum horum duorum ut fidei Articulum definivit, sed uterque voluit declarare regulam S. Francisci, prout quisque ipsorum judicabat, ex rationibus oppositis: Nicolaus enim docuit paupertatem Mino-

rum sitam esse in nudo usu rerum separatam à Dominio, eamque esse separatoriam, Joannes negat mereri, & separari posse: sed neutro in puncto fuisse locutum ut Pontificem seu ex cathedra sed ut privatum Doctorem. Colligitur ex citata ejusdem decretali: *Quia quorundam*: in qua refert se ad primam decretalem, quæ incipit, *Ad conditorem Canonum*, dicens quod in ea sit probatum, non autem dicit, quod sit definitum. His elucidatis descendamus ad controversiæ decisionem,

§. II.

Deciditur Proposita in Articulo controversia.

130. **D**ico simplex usus facti in rebus unico usu absumptibilibus est separabilis à Dominio, & defacto Minores habeant in jis simplicem usum facti absque Dominio etiam in communi, ita nunc ferè omnes Theologi cum allegatis Pontificibus n. 228. contra Antonin. Sybo, & alios paucos stantes pro opinione Joannis 22. probatur prima pars, simplex usus facti dependet à Licentia præcisè utendi re, sed hæc est separabilis à Dominio ergo simplex usus facti est separabilis à Dominio. Minor probatur: Licentia præcisè utendi re non est potestas dandi Licentiam nomine proprio in talem rem, sicut pura Licentia exeundi domo non est potest nomine proprio dandi Licentiam exeundi, atqui potestas dandi Licentiam nomine proprio in talem rem

est Dominium, seu jus proprietatis, ut constat ex hujus definitione, ergo Licentia præcisè utendi re non est Dominium, proinde est ab hoc separabilis.

Pars secunda est declarata à Nicolao allegato n. 228. cujus constitutionem ex parte reformaverat Joannes 22. removendo à sede Apostolica Dominium in res, quibus utuntur Minores: at hæc reformatio postea ab alijs Pontificibus, ut à Paulo quarto in Constit. *ex Clementina sedis*, est quoad hoc punctum cassata, atque derogatum Extravaganti citatæ *ad Conditorem* & Dominium iterum apud sedem Apostolicam repositum & Minoribus sublatum, prout id etiam colligitur ex Trident. *Sess 25. c. 3. de Regular.* concedente Dominium in communi omnibus alijs Ordinibus exceptis Minori-

R 3

bus-

bus, ergo ex mente Tridentini Minores nullum habent Dominium, etiam in communi, & tamen habent simplicem facti usum, ergo hic in Minoribus defacto est sine Dominio etiam in communi.

131. Infero primò contra Less. Palavicin. & Maurum per puram Licentiam ad simplicem usum facti Minoribus nullum concedi jus proprietatis circa res usuales: utens enim re ut Dominus in eo difert ab eo, qui re non utitur ut Dominus, sed ut servus, quod prior agat authoritativè, id est, ex propria authoritate, ut dicere possit, *sic volo, sic jubeo, sit pro ratione voluntas*: secus posterior: atqui Minores utentes rebus non agunt authoritativè, sed ut servi teste Divo Bonaventura in *Cap. 6. Reg. S. Francisci*. Igitur illis per puram Licentiam ad simplicem usum facti nullum conceditur jus proprietatis circa res usuales, aliàs agerent ut Domini.

Hinc Infero secundò Minoribus concessa Licentia utendi rebus non est facultas in bonum propriæ libertatis ad restringendum moraliter per suam voluntatem libertatem aliorum, sed præcisè ut non agant illicitè: Quare pura Licentia utendi tollit ligamen legis prohibentis usum, secus ligamen juris præexistentis, cum nullum jus præexistat in Minoribus ad res usuales.

Infero tertid nudum usum facti in rebus unico usu consumptibilibus non posse retento illarum Dominio vendi, aliàs si posset vendi usura foret licita. Ratio primi, quod nulla res sit vendibilis, nisi sit affecta jure proprietatis: venditio enim est contractus, in quo venditor in emptorem transfert jus proprietatis in rem emptam, emptor verò in venditorem trans-

fert jus proprietatis in pretium: Ratio secundi, quod malitia usurae sita sit in eo, quod contra jus naturæ obliget alium ad plus tibi reddendum, quam illi dederis transferendo vi mutui jus rei mutuatae in illum: atqui si simplex usus facti posset vendi retento Dominio, posset alius tibi obligari ad plus reddendum, quam illi dederis.

Infero quartò simplicem usum facti ordinatum ad Religiosi utilitatem esse materiam paupertatis Religiosæ, proinde Religiosum peccare contra votum paupertatis sine ulla superioris Licentia, seu authoritativè se gerentes in usu rerum ita ferè omnes Theologi per n. 43.

Infero quintò cum Gormaz *Disp. 7. n. 400.* Religiosum fore reum contra votum paupertatis accipiendo pecunias à Domino distribuendas nomine Domini inter pauperes, quando Dominus non determinat pauperes, sed Religioso relinquit eorum determinationem, fore inquam reum, si acciperet pecunias animo sibi conciliandi, & adstringendi aliquos, quod hos præ alijs designet: sic enim redundaret distributio in ejus proprium commodum contra votum paupertatis, secus si hoc non faceret propter utile suum, sed tantum ut fidum Domini instrumentum acciperet eas dispensandas: hoc modo conciliantur duæ oppositæ sententiæ, quarum una affirmat, altera verò negat esse contra paupertatem sine Licentia superioris accipere ab altero pecuniam inter pauperes dividendam.

132. Objicies primò, Hoc ipso quod habeas Licentiam comedendi panem, ultra moralem potestatem comedendi potes moraliter restringere libertatem

tatem Domini, ne post comestum panem possit petere sibi solvi panis pretium, quâ potestate caret non habens Licentiam comedendi. Item habes moralem potestatem obligandi alios, ne te impediunt ab usu talis Licentiæ; hoc autem est habere jus proprietatis in panem, ergo habens Licentiam comedendi panem habet eo ipso jus proprietatis in panem. Secundò usus per *numerum 227.* distinctus à Dominio est jus utendi re alienâ salvâ ejus substantiâ, sed habens Licentiam utendi re usu unico consumptibili E. g. pecuniâ, aut vino non habet jus utendi illis salvâ eorum, sed destructâ aut alienatâ substantiâ, ergo habet usum indistinctum à Dominio.

Resp. Ad primùm nego Majorem, quod pura Licentia moraliter restringat Domini libertatem, Licentia enim Minoribus concessa est actus secundus juris proprietatis retenti à dante illum, vi cuius actus secundi, quâmdiu non revocat Licentiam, ligat suum jus, quo minùs licitè, & validè possit exigere pretium pro usu: quâmdiu autem res non consumitur, potest citra injuriam Licentia revocari: re consumpta amittitur jus in concedente Licentiam, exinde autem non sequitur, quod dans Licentiam hoc ipso cedat jus aliquando acquirendi Licentiam: posse autem amitti jus aliquod, quin hoc in alium transferatur, patet in DEO condonante peccatum, quo casu cedit juri indignanti peccatori, quin ullum jus in alium transferat.

Eadem Licentia moraliter non restringit libertatem aliorum autoritative, seu nomine proprio, sed ut purum instrumentum Domini, id est, ipse Dominus per eam, cui dat puram Licentiam

velut per suum instrumentum moraliter obligat alios, ut non impediunt usum sic concessum: ad jus autem proprietatis requiritur, ut quis suâ anthoritate valeat moraliter restringere libertatem aliorum.

Resp. Ad secundùm majorem esse veram de usu juris distincto à Dominio directo proprietatis, secus de usu simplici facti distincto à quovis Dominio etiam utili, & singulis instantibus ad nutum Domini revocabili: usus autem juris definitus non est ad nutum proprietarij revocabilis & concessa Minore nego consequentiam.

133. Objicies tertio Minores non solum licitè, & validè utuntur consumendo res, sed etiam licitè, ac validè eas alienant donando, commutando, vendendo, ergo habent jus proprietatis in res usu consumptibiles, cum nemo plus juris possit in alium transferre, quàm ipse habeat per regulam juris 79. in 6. Quarto *lege 2 ff de usufruct. earum rerum, qua usu consumuntur*, dicitur: legari non posse usufructum earum absque eorundem Dominio, quia per ipsum usum consumuntur: estque hæc mens D. Thomæ 22. q. 78. *Art. 1.* probantis usuram esse in ejusmodi rebus, aliud pro Dominio, aliud pro usu accipere: *Quia*, inquit, *in talibus non debet seorsim computari usus rei à re ipsa: & cuiuscunque conceditur usus, ex hoc ipso conceditur res*, ergo conceditur Dominium habentibus talium usum rerum.

Resp. Ad tertium antecedens procedere de licita, & valida alienatione, autoritate non propriâ, sed alienâ sedis nempe Apostolicæ, & sic negatur consequentia jus enim transferunt in
alios

alios non suâ, sed voluntate dantis Licentiam.

Resp. Ad quartum legem illam loqui de usu juris irrevocabili loquitur enim de usu frumenti, & similia unico usu consumptibilem independente à voluntate hæredis; ergo hoc ipso, quod legetur usus similia, legatur ipse etiam usus juris irrevocabili, aliàs hæres posset revocare pro libitu legatum.

Resp. Pariter ad sanctum Thomam, quod loquatur de usu irrevocabili (loquitur enim de mutuo) qui à Dominio non est distinctus per n. 127. vers. usus juris, &c. quo casu rectè dicit fore usuram, aliud pro Dominio, aliud pro usu accipere.

134. Pro reliquis Nota primò dum leges statuunt ut usufructus non sit perpetuus, ne Dominia sint inutilia, statuunt de usu irrevocabili, secùs de usu revocabili; Minorum autem usus, etsi sit perpetuus, est revocabilis.

Nota secundò tempore Joannis 22. cum Dominium non fuerit penes sedem Apostolicam, neque illud Fratres unquam voluerint acceptare, sed simplicem usum facti, probabilius Dominium remanserat pro eo tempore apud dantes, aliqui tamen putant fuisse apud Religiosos.

Nota tertid negari quod dans Elemosynam Minoribus minùs meritorid det, quam dando Religiosis capacibus Dominij, esto his cum usu det Dominium, secùs illis, quia æquè propter Christum privat se omni commodo perceptibili ex re data Minoribus, quàm alijs, ergo non minùs meretur, imò magis, quia dat magis egentibus.

Nota quartò dans alteri nempe Fratris Minori Licentiam destruendi rem suam, non cedit illi jus ullum proprietatis, dum contra hoc opponitur: nisi cederet Dominium, hoc esset essentialiter inutile, quia nullum inde commodum accipere posset. *Resp.* Negando esse inutile, ad probationem dico ipsam Licentiam destruendi datam ad nutum revocabilem, esse actum secundum Dominij, ergo hoc non esset inutile.

Nota quintò invitatus ad prandium etsi nullum jus reale proprietatis acquireret immediate in cibos, habet tamen potentiam physicam expeditam, seu non ligatam ad justè utendum cibis, & quia habet jus proprietatis naturale secundum quid personale, ne injustè impediatur ab usu hujus physicæ potestatis moraliter non ligatæ, hinc injustè cibos appositos invitato subtrahens, etsi non faceret invitato injuriam oppositam juri proprietatis in cibos, faceret tamen injuriam contra secundum jus proprietatis personale, quod est ad usum suæ potestatis physicæ expeditæ, proinde teneretur restituere injustè surripiens.

Nota sextò usum Domus, vestis, &c. ad certum tempus justè vendi posse ut distinctum à Dominio, sed non ideo præcisè, quia distinguitur, sed quia primariùs ejus usus non situs est in rei destructione, & confertur cum jure ad tempus irrevocabili: è contra usus actualis vini, pecuniæ, consistit in actuali destructione Dominij, & ideo vendi non potest usus pecuniæ E. g. ad annum revento Dominio, aliàs licita foret usura sita in hoc, quod pro usu pecuniæ recipiatur pretium ultra ipsam pecuniam.